

митѣ пионери за разпространение художествената литература въ най-дълбокиѣ слоеве на обществото и пжтя, по който трѣбваше да се въздействува за повдигане на нуждата отъ родна литература. Извънредно голѣмото и бързо разпространение на нѣкои домакински издания, откакто започнаха да даватъ литература, доказва, каква голѣма роль могатъ тѣ да изиграятъ въ това отношение и какъвъ живъ интересъ събуждатъ къмъ художественитѣ творения.

Още отъ самото си излизане домакинскитѣ списания даваха разкази, повести, стихотворения и др., а преди 5 години, сп. „Икономия и домакинство“ започна да дава безплатни ежемесечни притурки — избрани съчинения отъ бележити автори. По-късно, започнаха да му подражаватъ и други домакински издания. Досега само отъ сп. „Икономия и домакинство“ сж издадени около 50 романи и 100 разкази отъ бележити автори.

Умѣлостта на редакторитѣ, да подбератъ добро художествено четиво, повдигна извънредно много интереса къмъ него и днесъ въ България, презъ последнитѣ петдесетъ години, единствено домакинскитѣ издания сжществуватъ — като изключимъ ежедневницитѣ съ най-голѣмъ тиражъ.

Ако хвърлимъ единъ бѣгълъ погледъ върху нашето общество, следъ Освобождението, ще го раздѣлимъ на три категории читатели: първа, най-висшата ни интелигенция, която има нужда отъ душевна храна и която сама умѣе да си я намѣри; срѣдна, която чака и поглѣща това, което ѝ се даде, и трета — нисшата, неинтелигенцията, която не чувствува нужда отъ никаква душевна храна. За интелигентния читателъ, поднесената литература е добре дошла, но читателитѣ съ срѣденъ уровень сж най-много четци, които жадуватъ да погълнатъ това, което имъ се дава. Тѣ покрай другитѣ си нужди, се улесняватъ като имъ се помага да задоволятъ душевнитѣ. Тамъ се намиратъ и майкитѣ, които най-много създаватъ добритѣ синове. Тамъ списанията иматъ най-голѣмъ пласиментъ и могатъ най-лесно да въздействуватъ.

Но най-ценното е, че се развива интересъ къмъ художествено четиво у най-долната класа — неинтелигентнитѣ. Тамъ

проникватъ почти най-много домакинскитѣ списания. Попаднало списанието въ ржцетѣ на малко образованата жена — то действува магически. Жената преглежда модата, обръща страницитѣ съ бродерии, възхищава се отъ тѣхъ и по инерция продължава да се интересува и отъ статията, разказа. Заинтересувала се, тя прочита романа, интересътъ е възбуденъ, той почва да расте.

Неотдавна една наша видна писателка ми казваше: „откакъ почнахъ да пиша въ домакинско списание, и шивачката ми, която по-рано не се интересуваше отъ литература, започна да се възхищава отъ разказитѣ ми и да ме пита за други нови“. Домакинскитѣ списания по такъвъ начинъ развиватъ навика за четене, и паралелно съ това развиватъ вкуса у хората за по-избрано четиво (но не сензационно), създаватъ душевни нужди. Така, тѣхната задача става културно-възпитателна. Тѣ задоволяватъ естествения стремежъ къмъ усъвършенствуване, обобщаватъ знанията и създаватъ новъ тласъкъ за стопанското, физическо и умствено развитие — нѣща, които вънъ отъ училището, могатъ да се постигнатъ само чрезъ книжнината. А тази книжнина, въ днешно време, най-лесно се внесе въ семействата чрезъ домакинскитѣ издания. Защото, внесе ли я майката — чете я мжжътъ, синътъ, дѣщерята.

Доскоро много отъ нашитѣ общественици и писатели не познаваха домакинскитѣ издания. За тѣхъ тѣ бѣха сборникъ отъ мода и бродерии. Обаче, въ последно време, мнозина разбраха значението на тѣзи списания, и пожелаха да работятъ въ тѣхъ. Ако разгърнете страницитѣ на домакинскитѣ списания презъ последнитѣ години, ще намѣрите имената на много наши писатели и общественици: Евгения Марсъ, Лидия Шишманова, Ан. Кам. (Стайнова), Дора Габе, Люба Касжрова, Багрjana, Санда Йовчева, Мецгеръ, проф. Ал. Балабановъ, проф. Арnaudовъ, Каралийчевъ, Дам. Калфовъ, Панчо Михайловъ, д-ръ Стойчевъ, д-ръ Малеевъ, д-ръ Начевъ, д-ръ Василевъ, Данаилъ Димитровъ и др.

Сжцитѣ издания способствуваха и за широко популяризиране на нашитѣ писатели, а съ това и на родната ни литература. Въ тѣхъ се проявиха много